

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.07.2018, sp. zn. 8 Tdo 681/2018, ECLI:CZ:NS:2018:8.TDO.681.2018.1

Číslo: 18/2020

Právní věta:

O „nepravdivý údaj“ jako znak skutkové podstaty přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku jde i tehdy, pokud je složen z více informací, z nichž jen některé jsou účelově smyšlené a ostatní jsou pravdivé, avšak jeho celkové vyznění neodpovídá realitě.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.07.2018

Spisová značka: 8 Tdo 681/2018

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Pomluva

Předpisy: § 184 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného Y. E. U. proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. 1. 2018, sp. zn. 9 To 368/2017, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 37 T 30/2016.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu Praha-východ ze dne 22. 6. 2017, sp. zn. 37 T 30/2016, byl obviněný Y. E. U. uznán vinným v bodě 1) přečinem pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, v bodě 2) zločinem křivého obvinění podle § 345 odst. 2, odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, jichž se dopustil tak, že

1) společně s obviněným V. F. v průběhu období od měsíce září roku 2014 do listopadu roku 2014 včetně, zejména v M. a Ř., okres P.-v., v P. a v M. H., po předchozí domluvě na dalším postupu orientovaném na poškození M. U. pomluvou poskytl Y. U. notebook V. F., v němž prvně jmenovaný instaloval fotografie obnažené poškozené a V. F. poté založil nejméně čtyři schránky elektronické pošty, z nichž pak rozeslal přesněji nezjištěnému množství uživatelů veřejné elektronické sítě, mimo jiné tajemníkovi Městského úřadu M. H., dále Komerční bance,

a. s., spolupracující s poškozenou, společností P. S., o. p. s., také matce poškozené M. U. a dalším subjektům, klamavé materiály zobrazující obnaženou poškozenou M. U. doplněné textem inzerujícím erotické služby, a tím vyvolávající mylné, poškozenou znevažující přesvědčení, že poškozená takové služby skutečně poskytuje, materiál doplnil průvodním dopisem s uvedením skutečného jména vyobrazené osoby, dále společně vytiskli přesněji nezjištěné množství takových fotografií doplněné textem inzerujícím erotické služby a V. F. je v souladu s dohodou vyvěsil nejméně v prostoru benzínové čerpací stanice v XY ulici v M. H., což činili s úmyslem znevážit poškozenou před adresáty těchto elektronických inzerátů, poškodit ji v zaměstnání a před rodinnými příslušníky a spoluobčany v místě bydliště poškozené,

2) oba obvinění společně po předchozí domluvě na dalším postupu orientovaném na křivé obvinění paní M. U. a ovlivnění soudního řízení o úpravě poměrů k její nezletilé dceři postupovali tak, že obviněný V. F. v souladu s domluvou ve večerních hodinách dne 20. 1. 2015 v obci O. vyrazil rám okna domu obývaného obviněným Y. U., vnikl jím dovnitř a zde setrval v předem smluveném jednání s přítomným obviněným Y. U., vědomě přítom zanechal stopy vniknutí a své přítomnosti v domě na okně, přičemž obviněný Y. U. následně v 3:51 hod. dne 21. 1. 2015 elektronicky vyrozuměl Z. H. o vniknutí obviněného V. F. do domu a přitom vědomě nepravdivě uvedl, že záměrem tohoto obviněného bylo ho usmrtit, zároveň vyjádřil názor, že V. F. k tomu navedla M. U., následně dne 22. 1. 2015 předložil Z. H. písemnosti vypracované za nezjištěných časových a místních okolností obviněným V. F., který v nich v souladu s dohodou s obviněným Y. U. vědomě nepravdivě popsal, že byl paní M. U. naveden k usmrcení jejího manžela a přijal za to zálohu odměny, dále dne 23. 1. 2015 telefonicky oznámil Policii České republiky neoprávněné vniknutí V. F. do jeho domu, když předtím byly někým z obviněných na postel v domě položeny kuše, meč a plynový revolver nalezené při ohledání domu, a při následném osobním jednání se zakročujícími policisty ve večerních hodinách téhož dne vědomě nepravdivě uvedl, že jednání V. F. uvnitř domu směřovalo k usmrcení obviněného Y. U. a že k tomu měl být naveden M. U., což poté znovu vyjádřil v jím podaném vysvětlení před policejním orgánem dne 25. 1. 2015 ve 20:28 hod. s tím, že jej V. F. hodlal usmrtit mečem, v následujícím řízení předložil písemnosti vypracované obviněným V. F., když takové jednání obou obviněných směřovalo k vyvolání trestního stíhání M. U. za účastenství na domnělém pokusu trestného činu vraždy, kteréžto kvalifikace se obviněný Y. U. ve svých podáních k policejnímu orgánu domáhal, a tím i k ovlivnění výsledku probíhajícího soudního řízení o úpravě poměrů k jejich nezletilé dceři v neprospěch matky jmenované.

2. Za uvedené trestné činy byl obviněný Y. E. U. odsouzen podle § 345 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 41 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří roků, jehož výkon mu byl podle § 84 a § 85 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu pěti roků za současného vyslovení dohledu nad obviněným. Podle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 2 tr. ř. bylo rozhodnuto rovněž o náhradě nemajetkové újmy poškozené M. U.

3. V další části rozsudku byl obviněný Y. E. U. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn části obžaloby a bylo rozhodnuto také o vině a trestu spoluobviněného V. F.

4. Krajský soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 12. 1. 2018, sp. zn. 9 To 368/2017, odvolání obviněného Y. E. U. podané proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti citovanému usnesení odvolacího soudu podal obviněný Y. E. U. prostřednictvím obhájce z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. dovolání, jímž brojil proti oběma trestným činům, které

mu byly v bodech 1) a 2) kladeny za vinu.

6. Skutku pod bodem 1), pro který byl uznán vinným přečinem pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, obviněný vytkl, že nebyl věrohodně prokázán, protože letáky neexistují a je vyloučeno, aby byl jejich autorem. Poukázal na obhajobou vyžádaný znalecký posudek z oboru forenzní lingvistiky vypracovaný znalkyní doc. PhDr. A. A., CSc., podle něhož není autorem letáku, ale mohla jím být jeho žena, což je závěr, který soudy ignorovaly. Soud prvního stupně rozvedl ve vztahu ke způsobu, jakým byly letáky napsány, své úvahy, s nimiž se však obviněný neztotožnil, neboť jeho čeština není příliš dobrá a často v ní chybuje. Pokud působil jako tlumočnick z kurdštiny do českého jazyka a vydal celou řadu knih v češtině, tyto publikace podléhaly korekcím ze strany předních českých spisovatelů a básníků, neboť jeho písemný projev vykazuje nedostatky zejména ve slovosledu.

7. Soudy podle obviněného pochybily, pokud uvěřily výpovědi spoluobviněného V. F., který se k trestné činnosti přiznal a vypověděl o všech rozhodných aktivitách obviněného, protože nedůvodně nebraly do úvahy, že se s ním obviněný seznámil později, než byly nalezeny letáky u benzínové pumpy v M. H., a že jde o osobu, která trpí těžkou disociální a histriónskou poruchou osobnosti a závislostí na alkoholu, tedy poruchami, jejichž znakem je lhavost a jde o osobu nevěrohodnou a neobjektivní. V bodech a) až n) obviněný poukázal na důvody, pro které soudy z jeho výpovědi neměly vycházet, a na sporné skutečnosti, jako např., že popis listin podaný spoluobviněným V. F. neodpovídal skutečnosti, originály listin buď byly policejními orgány záměrně zničeny, anebo nikdy neexistovaly, e-mailové zprávy byly zasílány z neexistujících IP adres nebo z adres osob, které to samy vyloučily, letáky měly být tištěny v tiskařských provozovnách, které rovněž neexistovaly, případně na tiskárně obviněného, která však nebyla podle vyjádření znalců použita od roku 2012, e-maily s inkriminovaným letákem byly zasílány na e-mailové adresy, které nebyly zjistitelné z veřejných zdrojů, a byly mu tudíž neznámé, navíc byly zasílány osobám mravně mimořádně pokleslým a vulgárním, u nichž nemohl pověst M. U. poškodit, nebo osobám, které dobře věděly o nedobré pověsti M. U., případně svědkům, které nemohl jakkoliv ovlivnit. Shrnutí, že inkriminované letáky objektivně nemohly poškodit již tak velmi špatnou pověst M. U., protože nemohly existující a známý stav jakkoliv změnit k horšímu. Poukázal na to, že se M. U. k poskytování sexuálních služeb za peníze již v přípravném řízení i v řízení před soudem přiznala, neboť podle znalce doc. MUDr. J. Z., CSc., je každé poskytování pohlavního styku za úplatu prostitucí, a tedy i takový pohlavní styk poskytovaný manželovi, je-li za něj zapláceno. Podle obviněného nejen že nebylo prokázáno jeho autorství k letákům, ale nebylo objasněno nic, co by se týkalo toho, že v něm byly nepravdivé skutečnosti.

8. Obviněný názor, že závěry soudů neodpovídají ustáleným postupům a judikatuře dopadajícím na přečin pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, opřel o konkrétní výňatky ze soudních rozhodnutí a odborné literatury, a argumentoval např. nálezem Ústavního soudu ze dne 19. 2. 2017, sp. zn. [III. ÚS 1441/2017](#), či konkrétními rozhodnutími, o něž se opírá publikace ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, k § 184 tr. zákoníku, a uvedl, že napadená rozhodnutí jsou s uvedenými příklady z judikatury v rozporu, protože se poškozená k provozování prostituce jednak sama doznala a jednak její vadná minulost vyplynula i z výpovědi svědků L. Ž. a J. S. Kromě toho obviněný dovodil, že se nemohl dopustit trestného činu pomluvy, neboť sdělení pravdivých skutečností, byť k němu došlo v úmyslu ohrožit vážnost jiného u spoluobčanů, není pomluvou, uvedené letáky mají pouze hodnotící charakter a vyjadřují subjektivní úsudek poškozené jako autorky letáku. Navíc údaje v letáku nebyly způsobitelné značnou měrou ohrožit vážnost poškozené, což bylo třeba hodnotit podle okolností konkrétního posuzovaného případu, a to zejména s přihlédnutím k postavení dotčené osoby.

9. S odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 7. 11. 2017, sp. zn. [IV. ÚS 2867/16](#), obviněný tvrdil, že mu bylo odepřeno právo vyslyšet svědky, protože soud neprovedl jím navržené doplnění dokazování o výslechy svědků, kteří měli vypovídat o pověsti poškozené, a neumožnil mu ani klást

zamýšlené otázky svědku Z. H.

10. Zásadní námitkou obviněného bylo tvrzení, že jemu za vinu kladené jednání nemohlo naplnit objektivní stránku skutkové podstaty trestného činu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, protože ve skutkových zjištěních uvedené skutečnosti nejsou nepravdivým údajem sdělovaném o jiném, jak tato skutková podstata předpokládá, protože rozsudek v popisu skutku neuvádí, jaký konkrétní údaj sdělený o M. U. v inkriminovaném letáku je nepravdivý, natož vědomě nepravdivý, a tudíž jde zřejmě o záměnu skutkové podstaty přečinu pomluvy a odpovědnosti za zásah do práva na ochranu osobnosti.

11. K obsahu letáků (pornografické zobrazení poškozené a pod ním připojený text „Je mi 37 let, miluji sex s muži a se ženami. Uspokojím i ty nenáročnější. Splním každé Tvoje přání přímo u mě doma v domácím prostředí. Domino or submissive in my home. I speak English. Tel. č. M. B. a M. H.“) obviněný podal výklad jednotlivých údajů, které v něm jsou obsaženy s tím, že některé z nich bylo třeba označit za pravdivé, protože i fotografie byla autentickou podobou poškozené, a tedy údajem pravdivým, stejně jako jméno poškozené, její věk, telefonní číslo, místo bydliště, jazyková vybavenost. Výroky „miluji sex s muži i se ženami“, „splním každé Tvoje přání přímo u mě doma v domácím prostředí“, „uspokojím i ty nenáročnější“, „jsem dominantní nebo submisivní žena“ byly soudem hodnoceny bez toho, aby měl pro závěr o jejich nepravdivosti podklad. Obviněný však s odkazem na svou osobní zkušenost s poškozenou uvedl, že jde o tvrzení pravdivá, a tedy bylo pojmově vyloučeno označení těchto výroků za nepravdivé. Z obsahu uvedených letáků, které buď obsahovaly skutečnosti, jež odpovídaly pravdě, anebo uváděly okolnosti, které soud nemohl prověřit, nebylo možné dospět k závěru, že by v nich byly vědomě uvedeny objektivně nepravdivé údaje, a proto obviněný považoval použitou právní kvalifikaci za nesprávnou.

12. Z učiněných skutkových zjištění obviněný usoudil, že letáky byly použity ještě dříve před jejich údajným rozesláním obviněným V. F., neboť byly nalezeny i na jiném místě, než tento spoluobviněný popsal. Rovněž rozvedl úvahy vztahující se k vadnému hodnocení způsobu a okolností vzniku pornografické fotografie poškozené a soudům i v této souvislosti vytýkal, že neopodstatněně uvěřily poškozené, kterou označil za pravděpodobnou pachatelku jemu za vinu kladeného trestného činu. Protože ona sama předmětnými fotografiemi minimálně dva měsíce před činem disponovala, že tyto byly rozeslány na adresy jejích kamarádek a matky, zatímco u něj byly fotky nalezeny pouze ve složce poštovního klienta, nikoli uložené na pevném či jiném disku.

13. Ke zločinu krivého obvinění podle § 345 odst. 2, 3 písm. c) tr. zákoníku popsanému pod bodem 2) obviněný zásadně vytýkal, že nebyl řádně prokázán, neboť jediným důkazem je výpověď spoluobviněného V. F

14. V závěru dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. 1. 2018, sp. zn. 9 To 368/2017, i rozsudek Okresního soudu Praha-východ ze dne 22. 6. 2017, sp. zn. 37 T 30/2016, a trestní řízení proti němu zastavil.

15. Státní zástupkyně působící u Nejvyššího státního zastupitelství v písemném vyjádření mimo jiné konstatovala, že za námitky právní povahy lze označit ty, jimiž dovolatel namítal, že šíření klamavých materiálů zobrazujících obnaženou M. U. a doplněných textem inzerujícím erotické služby, a tím vyvolávajícím mylné přesvědčení, že takové služby skutečně poskytovala, není jednáním, které by mohlo naplnit objektivní stránku skutkové podstaty trestného činu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku. S těmito výhradami se neztotožnila, neboť uváděné informace byly zjevně nepravdivé a způsobily ohrozit pověst poškozené u spoluobčanů, v zaměstnání, ale zejména v rámci soudního řízení o svěřeni nezletilého dítěte do péče. Psychický vztah obviněného k povaze jím šířených údajů svědčil o tom, že věděl a počítal s tím, že jde o údaje hanlivé, nepravdivé a současně způsobily přivodit ohrožení pověsti poškozené M. U. Snaha poškozenou ponížit byla přímým cílem obviněného,

aby ztížil její pozici v probíhající sporu o svěřením nezletilé dcery do výchovy. Poukázala na jednoznačný obsah letáku obsahující informace o tom, že poškozená M. U. veřejně poskytuje sexuální služby, což výsledky provedeného dokazování vyloučily, a odmítla i názor obviněného, že prostitucí je i účelové poskytnutí sexu v manželství. Zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu pomluvy shledala naplněnými.

16. Námitka obviněného proti trestnému činu křivého obvinění podle § 345 odst. 2, 3 písm. c) tr. zákoníku byla podle státní zástupkyně především uplatněna mimo označený dovolací důvod.

17. Protože rozhodnutí napadená obviněným nevykazují jim namítané vady, státní zástupkyně navrhla, aby dovolání obviněného bylo podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnuto.

III.

Přípustnost dovolání

18. Nejvyšší soud jako soud dovolací poté, co shledal, že dovolání obviněného je přípustné [§ 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), posuzoval, zda bylo uplatněno v souladu se zákonným vymezením dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., neboť jen na podkladě dovolání relevantně opřené o některý ze zákonných dovolacích důvodů vymezených v ustanovení § 265b odst. 1, 2 tr. ř. lze napadená rozhodnutí a řízení jim předcházející podrobit věcnému přezkoumání.

IV.

Důvodnost dovolání

19. K námitkám obviněného ve vztahu ke skutku pod bodem 1) je třeba zdůraznit, že nalézací soud zkoumal povahu a autora šířených letáků, které byly nalezeny pod viaduktem v M. H. v tašce patřící spoluobviněnému V. F., i v elektronické podobě z datových nosičů v počítačovém systému obviněných a osob, jimž byly v této podobě rozeslány. Vycházel jednak z výpovědí spoluobviněného V. F., který podrobně popsal způsob a okolnosti, za jakých si jej obviněný Y. U. k rozšíření letáků najal, i to, kdy a kam letáky vylepil či jakým jiným způsobem s nimi bylo naloženo, a jednak z dalších svědeckých výpovědí (např. Z. H.). Vypořádal se i s autorstvím předmětného letáku a textem na něm, a to i s ohledem na možnost obviněného jako cizince s českým jazykem správně nakládat, zejména s přihlédnutím k jeho jiným autorstvím v literární sféře. Nevyločil přitom ani možnost spoluúčasti další osoby při jeho vytváření a revidování, kupříkladu V. F. Zabýval se i případným autorstvím poškozené, když v této souvislosti se vypořádal i s tím, proč se neztotožnil se závěry vyslovenými znalkyní z oboru forenzní lingvistiky doc. PhDr. A. A., CSc. Neopomněl reagovat ani na námitky obviněného, že pro vytváření obrázku s textem neměl v počítači žádný program, k čemuž poukázal na obecně známé možnosti počítačového spojení fotografie s textem, které se dá vytvořit pomocí běžného textového editoru, což potvrdil ve vztahu k fotografii také znalec Ing. J. J.

20. Soud prvního stupně se soustředil i na námitku obviněného, že poškozená se k prostituci sama doznala, což vyloučil na podkladě provedeného dokazování, z něhož tato skutečnost neplyne. Naopak bylo zjištěno, že o takovém svém chování poškozená nikdy nemluvila, a ani způsob života, který vedla, o uvedené skutečnosti nesvědčí. Vyslovil též, že v tomto bodě letáky obsahovaly nepravdivý údaj, protože důkazy tuto skutečnost vyloučily. K autorství předmětné fotografie užitá na letáku se poškozená podrobně vyjádřila s tím, že se nechala obviněným fotit v erotických pozicích proto, aby namísto nekončícího boje a dohadů s ním vyhověla jeho přáním, a zajistila si tak výhodnější pozici pro vyjednávání v otázkách výchovy a péče o jejich dceru. Pravdivost tohoto tvrzení soud ověřil i z identických fotografií nalezených v počítačích zabavených obviněnému.

21. K četným námitkám obviněného směřujícím proti věrohodnosti výpovědi spoluobviněného V. F. a poškozené se soud poměrně obsáhle vyjádřil, shledal jejich obsahy logickými, s dostatečným argumentačním objasněním rozhodných souvislostí časových i prostorových, se závěrem, že jsou prosty podstatných rozporů jak jednotlivě, tak i ve vzájemných souvislostech. Zdůraznil i vlastní poznatky z chování těchto osob před soudem, i způsob, jakým reagovaly na četné dotazy ze strany obviněného Y. U. K závěru o věrohodnosti spoluobviněného V. F. jej vedl především způsob, jakým popsal celý průběh děje a okolnosti činu, resp. obou činů, na nichž se s dovolatelem podílel, přičemž pro pravdivost těchto jeho tvrzení svědčily i záznamy odposlechů jeho telefonní stanice v období od 4. 3. 2015 do 12. 5. 2015, z nichž soud zjistil, že V. F. nebyl v žádném kontaktu s poškozenou M. U., avšak opakovaně v předmětném období kontaktoval obviněného Y. U., po kterém chtěl vrácení osobních věcí a zaplacení odvedené práce, čímž považoval za zcela vyvrácené tvrzení obviněného Y. U. o tom, že V. F. si najala poškozená. Jeho věrohodnost nadto potvrdily i další důkazy, a to především ty, které byly zajištěny při domovní prohlídce v domě obviněného Y. U., ať v listinné podobě, či jako záznamy na datových nosičích, jakož i ověření sdělení V. F. o jím založených e-mailových adresách, z nichž následně na pokyn obviněného Y. U. rozesílal dehonestující inzeráty. Podrobně soud svá zjištění konfrontoval i s dalšími důkazy, a vysvětlil, proč uvěřil i poškozené M. U., a shledal, že důkazy, které svědčily obviněnému V. F., potvrzovaly rovněž její tvrzení, v nichž podrobně popsala detaily vzájemného soužití s obviněným i okolnosti, za nichž byla pořízena fotografie vyobrazená na inzerátu.

22. Důkazní návrhy dovolatele soud prvního stupně respektoval, neboť i přes četnost obhajobou předložených listinných důkazů a znaleckých posudků je soudy provedly a jejich obsahem se zabývaly. Pokud závěrům některých znalců neuvěřily, resp. nepovažovaly je za objektivní, doložil, z jakých důvodů tak učinily (např. uvedl, že striktně a jednoznačně formulované závěry znalců kolidují se skutečností, nebo že znalci posuzované osoby nikdy neviděli, případně nevyšetřovali, nebo šlo o posudek v jiné trestní věci, eventuálně soud zcela vyloučil důvodnost prohlášení v posudku znalce MUDr. I. D., CSc., o tom, že „alkoholik vždy lže“). Pokud některé navržené důkazy soud neprovedl (výslech svědků G. D., L. Ž., J. S., záznamy o vytěžení a písemná prohlášení těchto osob, výslech svědků V. F. staršího, M. B., PhDr. J. K., vyžádání podnětu policie k padělatelství podpisu na přihlášce do školky, odborné vyjádření doc. MUDr. J. Z., CSc., a znalecký posudek MUDr. J. H.), rozvedl, že se jednalo o důkazy, které se bezprostředně netýkají projednávané věci, anebo mají potvrdit tvrzení, na něž dokazování již bylo zaměřeno a byla objasněna (srov. strany 26 až 33 téhož rozsudku).

23. Ve vztahu ke skutku pod bodem 2) soud prvního stupně kromě uvedených postupů v rámci dokazování zkoumal doznání obviněného V. F. v návaznosti na obsah spisu Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, Územní odbor Praha venkov – JIH, pod sp. zn. KRPS-28870/TČ-2015-011471, podle něhož bylo vedeno prověřování na základě oznámení obviněného Y. U., a posuzoval i další listinné důkazy a svědecké výpovědi svědků Z. H. a V. K. (viz strany 30 až 32 rozsudku soudu prvního stupně), ve vztahu k nimž své úvahy rozhodné při hodnocení jejich přesvědčivosti a věrohodnosti též vysvětlil.

24. Odvolací soud na podkladě odvolání obviněného přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. rozsudek soudu prvního stupně v celém jeho rozsahu a konstatoval, že neshledal žádné obviněným vytýkané ani jiné vady. Správnost učiněných závěrů potvrdil a uvedl přitom i svá vlastní shodná stanoviska, a to jak k důkazním návrhům obhajoby, tak ke způsobu hodnocení znaleckých posudků předložených obviněným, v němž také žádná pochybení neshledal. S poukazem na četná písemná podání učiněná obviněným Y. U. potvrdil i správnost závěru nalézacího soudu o tom, že obviněný je v českém jazyce schopen formulace i daleko složitějšího textu, než byl text uveřejněný na letáku, tím spíše s pomocí další osoby. Ztotožnil se i se závěrem o motivaci obviněného, kterou oba soudy shodně spatřovaly v probíhajícím opatrovnickém řízení a snaze obviněného získat do výlučné péče dceru. Pochybení

odvolací soud neshledal ani v postupu soudu prvního stupně, pokud tento obviněnému nezaslal úplný a doslovný přepis zvukového záznamu z hlavního líčení, neboť se jednalo o požadavek, který nemá oporu v trestním řádu, a tudíž mu soud není povinen bezezbytku vyhovět, protože z § 55b odst. 3 tr. ř. vyplývá pouze možnost soudu vyhovět žádosti státního zástupce či obviněného o doslovnou protokolaci některé z výpovědí učiněných v hlavním líčení za současného oprávnění obviněného vyžádat si zvukový záznam z hlavního líčení, a tudíž zákonný požadavek na doslovnou písemnou protokolaci celého hlavního líčení by byl již nadbytečný (srov. strany 4 až 6 usnesení odvolacího soudu).

25. Nejvyšší soud na základě obsahu těchto rozhodnutí k námitkám obviněného posuzoval, zda došlo k porušení pravidel spravedlivého procesu, což v daných souvislostech znamená, zda bylo plně respektováno ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., případně zda při hodnocení důkazů soudy nepominuly případnou existenci rozporů mezi jednotlivými důkazy, a zda se v dané věci nejedná o tzv. opomenuté důkazy. Přitom shledal, že soudy splnily zákonem na ně kladené požadavky, zejména ctily povinnost řádně důkazy hodnotit podle § 2 odst. 6 tr. ř., neboť zkoumaly věrohodnost a pravdivost každého důkazu jednotlivě, a poté v souhrnu s ostatními důkazy, a to vždy ve vztahu ke konkrétní skutečnosti. Rovněž měly na zřeteli, aby hodnocení toho, který ze svědků je věrohodnější, které ze znaleckých vyjádření je přesvědčivější, vzešlo z procesu založeného na zásadě ústnosti a přimosti důkazního řízení. Je však třeba zdůraznit, že právo na spravedlivý proces nezaručuje jednotlivci přímo nárok na rozhodnutí odpovídající jeho názoru, ale zajišťuje mu právo na spravedlivé soudní řízení (srov. přiměřeně např. usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 1. 2013, sp. zn. [II. ÚS 2800/11](#), ze dne 19. 10. 2010, sp. zn. [II. ÚS 1067/10](#), či ze dne 4. 12. 2013, sp. zn. [IV. ÚS 1326/13](#)).

26. Nejvyšší soud na podkladě obsahu přezkoumávaných rozhodnutí shledal, že netrpí procesními nedostatky a vadami, jež obviněný v dovolání namítal, a Nejvyšší soud na základě jimi popsanych skutkových zjištění dále posuzoval důvodnost hmotněprávní argumentace obviněného vztahující se k přečinu uvedenému v bodě 1).

27. Obviněný v dovolání kromě shora uvedených skutkových výhrad totiž vznesl právní námitku v souladu s požadavky § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. pouze proti vadnosti právního posouzení přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, že čin, jak byl soudem v bodě 1) zjištěn, nevykazuje znaky tohoto přečinu, protože v letáku, který měl pomluvu vyvolat, byly všechny skutečnosti v něm popsané pouze odrazem reality, a nemohlo se proto jednat o nepravdivý údaj, jak tato skutková podstata předpokládá.

28. Pro to, aby uvedený zákonný znak nepravdivého údaje bylo možné posuzovat, je třeba, aby byl řádně vyjádřen ve skutkovém zjištění obsaženém v tzv. skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku. „Nepravdivý údaj“ jako znak skutkové podstaty přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku je právní pojem, jehož obsah a význam soud hodnotí na základě učiněných skutkových zjištění (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2013, sp. zn. [8 Tdo 1107/2013](#), uveřejněné pod č. 37/2014 Sb. rozh. tr.). Nejvyšší soud proto k námitce obviněného, že v obsahu letáku nešlo o „nepravdivý údaj“ ve smyslu § 184 odst. 1 tr. zákoníku, považuje za vhodné upozornit na konkrétní obsah skutkového zjištění uvedeného v bodě 1) výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, podle něhož v textu letáku byly „... klamavé materiály zobrazující obnaženou poškozenou M. U. doplněné textem inzerujícím erotické služby, a tím vyvolávající mylné, poškozenou znevažující přesvědčení, že poškozená takové služby skutečně poskytuje, materiál doplnil průvodním dopisem s uvedením skutečného jména vyobrazené osoby, dále společně vytiskli přesněji nezjištěné množství takových fotografií doplněné textem inzerujícím erotické služby a V. F. je v souladu s dohodou vyvěsil...“. Podle tohoto skutkového vymezení je zřejmé, že je v něm nepravdivost údaje dostatečně popsána a vymezena, přičemž skutkové zjištění vzešlo z řádného dokazování, jak bylo rozvedeno v předchozí IV. části tohoto rozhodnutí.

29. V obsahu odůvodnění soud prvního stupně vysvětlil, že leták obsahoval nepravdivý údaj o tom, že poškozená poskytuje sexuální služby, a zdůraznil jeho způsobilost ohrozit vážnost pomlouvané u spoluobčanů značnou měrou. Poukázal na to, že na letáku byla vyobrazena nahá M. U., na fotografii pořízené v rámci soukromých intimních hrátek, což pochopitelně ve spojení s existujícím telefonním číslem mohlo vést u třetích osob k názoru, že poškozená skutečně takové služby nabízí, bylo způsobilé poškodit M. U. v zaměstnání, respektive při její obchodní činnosti, a rovněž mohlo zásadně narušit její rodinné vztahy, konkrétně ve vztahu k její nezletilé dceři v rámci opatrovnického řízení. Podle soudu byly znaky skutkové podstaty přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku naplněny (viz stranu 29 rozsudku). Odvolací soud na zcela správné úvahy a právní závěry soudu prvního stupně z důvodu stručnosti pouze odkázal (viz stranu 5 odst. 6 napadeného usnesení).

30. Nejvyšší soud k zásadně správným závěrům soudů obou stupňů doplňuje zejména ke konkrétním námitkám obviněného, že přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu.

31. Jde o ohrožovací trestný čin, jímž je chráněna osobní čest a dobrá pověst člověka a lidská důstojnost, jež požívají ochrany ve smyslu čl. 10 Listiny základních práv a svobod. Sdělení nepravdivého údaje spočívá v tom, že uvedená informace o jiném je v rozporu se skutečností, přičemž postačí její sdělení byť jen jedné osobě rozdílné od pomlouvaného za předpokladu, že taková zpráva je způsobilá značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů. Nepravdivý údaj přitom musí být způsobilý značnou měrou ohrozit vážnost pomlouvaného, zejména s přihlédnutím k postavení osoby, jejím charakterovým vlastnostem a rovněž i s ohledem na povahu sdělovaného údaje.

32. Nepravdivým údajem je informace, která je v rozporu se skutečností a která se týká pomlouvané osoby. Aby mohl být údaj ve smyslu § 184 tr. zákoníku označen za nepravdivý, musí jít o údaj ověřitelný a nelze za něj považovat taková tvrzení, která jsou hodnotící povahy a jsou prezentována jako subjektivní úsudek autora. Způsob, jakým je nepravdivá informace sdělována, není rozhodný. Může k němu dojít jakýmkoli způsobem, a to písemně, ústně, prostřednictvím veřejného sdělovacího prostředku, letáků apod. Je-li však učiněno tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným obdobně účinným způsobem, je důvodem pro použití vyšší trestní sazby. Sdělení nepravdivého údaje spočívá v tom, že uvedená informace o jiném je v rozporu se skutečností, a to byť jen jedné osobě rozdílné od pomlouvaného, za předpokladu, že taková zpráva je způsobilá značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů. Nepravdivý údaj přitom musí být způsobilý značnou měrou ohrozit vážnost pomlouvaného, zejména s přihlédnutím k postavení osoby, jejím charakterovým vlastnostem a rovněž i s ohledem na povahu sdělovaného údaje. Nepravdivý údaj se může týkat projevů (ústních, písemných, výtvarných i skutkem) pomlouvané osoby, jejích vlastností nebo smýšlení. K ohrožení vážnosti u spoluobčanů nemusí dojít, stačí, že nepravdivý údaj je k tomu způsobilý, i když v konkrétním případě nic takového nehrozí (např. pro zcela zjevnou nepravdivost nebo nesmyslnost takového údaje nebo pro mimořádnou důvěru, kterou požívá pomluvená osoba) [srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. Zvláštní část. § 140–421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1828, obdobně též JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo hmotné. Zvláštní část. 5. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 600–601]. K tomu, aby se mohlo jednat o údaj, jehož nepravdivostí (tj. rozporem se skutečností) je podmíněna trestní odpovědnost za trestný čin pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, musí být jeho pravdivost ověřitelná.

33. Podle skutkových zjištění i odůvodnění rozhodnutí za nepravdivý údaj soudy považovaly „... klamavé materiály“ „doplněné textem inzerujícím erotické služby“, „že poškozená takové služby skutečně poskytuje“, je tedy zřejmé, že soudy označily za informaci, která je v rozporu se skutečností, to, co bylo obsahem letáku, včetně jeho formulace a způsobu, jakým byl sestaven, tj. že poškozená se nabízí k erotickým službám. Takto vyjádřený nepravdivý údaj koresponduje s chápáním tohoto pojmu v odborné literatuře, protože je třeba předeslat, že trestní zákon definici nepravdivého

údaje nevymezuje, a nechává tedy na rozhodnutí soudu, aby vždy podle konkrétních okolností posoudil, co je za daných skutečností údajem, který je v rozporu s realitou. Nepravdivost je tedy chápána jako skutečnost, která nemá ve faktickém způsobu života pomlouvané osoby žádné místo, vymyká se jejímu stylu života a tato osoba s ní nemá nic společného. Samozřejmě může nastat celá škála okolností, situací, informací, které v daných souvislostech u pomlouvané osoby neexistují. V posuzované věci takovou nepravdivostí bylo to, že poškozená poskytuje sexuální služby, případně, že je sama nabízí za podmínek popsanych v letáku.

34. K údaji je třeba uvést, že tím je v zákoně u § 184 odst. 1 tr. zákoníku míněno vyjádření konkrétní informace, která není pravdivá. Údajem se zde míní užší či širší vyslovení poznatků, které jiného informují o neexistující okolnosti. Není rozhodné, zda je takový údaj, který v sobě nese nepravdivou informaci, jeden nebo jich je více, není ani podstatné, že ve sdělované informaci o jiném nejsou nepravdivá všechna vyjadřovaná sdělení, tzn., že jen jejich část je v rozporu s realitou, zatímco další mohou být se skutečným stavem v souladu. Postačuje totiž, aby z celého sdělení představujícího množinu předkládaných informací byla jen podmnožina poznatků nepravdivých, i když další podmnožinu tvoří poznatky pravdivé. Nepravdivým údajem je v takovém případě určitý závěr, který z tohoto souhrnu uváděných poznatků logicky vyplyne jako údaj realitě neodpovídající.

35. V posuzované věci lze proto uvést, že i když v letáku uvedeným okolnostem nelze upřít částečnou realnost, pokud je v něm uvedena fotografie poškozené, její jméno, věk, telefonní číslo, místo bydliště i jazykové schopnosti, bylo nepravdivým to, že sama napsala informace uvedené v jeho textu, tzn. že „miluje sex s muži i se ženami“, „splním každé Tvoje přání přímo u mě doma v domácím prostředí“, „uspokojím i ty nejnáročnější“, „jsem dominantní nebo submisivní žena“. Tyto informace popisující okolnosti, za nichž se poškozená sama nabízí k prostituci, poškozená nenapsala, a taková situace, kterou obviněný v kontextu se všemi uváděnými okolnostmi navodil, neexistovala. Poškozená nebyla osobou, která by prostituci provozovala, takový inzerát nezpracovala, sexuální služby nenabízela. V těchto všech souvislostech, jak byl leták zformulován a co vyjadřoval, byť identifikace poškozené byla skutečná, výsledně sděloval údaj, který nebyl pravdivý ve smyslu tohoto pojmu stanoveného u přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku.

36. Posoudí-li se obsah předmětných sdělení v těchto širších souvislostech, nelze přisvědčit obviněnému, jenž zcela pomíjí skutečnost nejzásadnější, a to, že byť jednotlivé, především kontaktní údaje poškozené, jsou reálné a pravdivé, je nepravdivý inzerát uveřejněný na letáku jako celek, neboť poškozená nebyla a není tou osobou, která by tento leták šířila či nechala šířit a která by skutečně sexuální služby nabízela a poskytovala.

37. Naopak je třeba zdůraznit, že způsob a forma uvedení jinak z velké části pravdivých údajů a jejich zveřejnění sloužící ke zcela nepravdivému a čest a dobrou pověst hanobícímu účelu, pod nepravdivým inzerátem, který vyvolával zdání, že jeho autorkou je sama poškozená, ač tomu tak nebylo, ve snaze zdiskreditovat poškozenou před veřejností. Čin obviněnému kladený za vinu naplňuje znaky objektivní stránky přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, vykazuje i relativně vysokou míru společenské škodlivosti, neboť kdokoli, kdo si falešný inzerát přečetl a měl zájem o kontakt s poškozenou v domnění, že jde o vážně míněnou nabídku erotických služeb, ji mohl bez problémů kontaktovat, ať telefonicky, či osobně, vyhledat ji v místě bydliště nebo na jejím pracovišti, což se také skutečně stalo, díky čemuž se poškozená dozvěděla o existenci předmětných letáků a jejich umístění na veřejně přístupných místech v M. H. a okolí (viz výpověď poškozené). V důsledku jednání obviněného byla poškozená vystavena nejen riziku ohrožení, a to ve značné míře, její vážnosti a dobrého jména před spoluobčany, zaměstnavatelem, spolupracovníky, rodinou a v souvislosti s tím i dopadem na výsledek řízení o svěřením do péče její nezletilé dcery, což byl, jak soudy konstatovaly, pravděpodobně hlavní motiv obviněného, neboť veřejná nabídka a provozování prostituce, v posuzované věci navíc doplněná o erotickou fotografii poškozené, je širokou veřejností odsuzována a veskrze negativně vnímána jako nezodpovědné a vysoce nemorální chování, ale i riziku

obtěžování ze strany potenciálních sexuálních „klientů“, kdy toto riziko dospělo v reálný stav, při němž byla poškozená skutečně obtěžována nočními telefonáty poptávajícími její služby sexuální společnosti v intencích obviněným zveřejněného nepravdivého inzerátu. Obviněným navozená situace mohla poškozené přivodit ztrátu zaměstnání, a tím zdroje příjmu, ztrátu důvěry a vážnosti spoluobčanů a klientů (byla zprostředkovatelkou úvěrů) a v konečném důsledku i ztrátu její dcery.

38. Nejvyšší soud tudíž dospěl k závěru shodnému se soudy nižších stupňů, že popsané jednání obviněného vykazuje a dostatečně vyjadřuje všechny znaky objektivní stránky přečinu pomluvy, neboť obviněný veřejnou prezentaci souboru pravdivých údajů o poškozené použil k fiktivní nabídce erotických služeb, která již odrazem skutečnosti nebyla, čehož si byl obviněný velmi dobře vědom, neboť věděl, že vyobrazená fotografie nahé poškozené byla pořízena sice s vědomím poškozené, avšak jím samotným v soukromí, nikoli k uveřejnění a rozeslání dalším osobám. Obviněný tedy vědomě tyto jinak pravdivé údaje použil a zneužil k šíření nepravdy a vyvolání mylného přesvědčení třetích osob o tom, že jeho bývalá manželka (poškozená) provozuje prostituci, tj. poskytuje za úplatu erotické služby, což pravda nebyla. Právě v tomto směru jde o vědomé sdělení nepravdivého údaje, který byl způsobilý vážnou měrou ohrozit vážnost a dobré jméno poškozené u spoluobčanů, rodiny i v zaměstnání, případně jí přivodit jinou vážnou újmu, zejména v podobě obtěžujících telefonátů, SMS a jiných ataků ze strany sexuální služby poptávajících osob. Obviněný přitom od samého počátku jednal s tímto vědomím a právě znevážení cti a dobré morálky poškozené, jež měly v konečném důsledku vést ke svěřeni jejich společné nezletilé dcery do jeho péče, bylo hlavním cílem a motivem celého jeho jednání (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2003, sp. zn. [5 Tdo 83/2003](#), ze dne 26. 2. 2015, sp. zn. [8 Tdo 1352/2014](#), uveřejněné pod č. 49/2015 Sb. rozh. tr., či ze dne 20. 11. 2013, sp. zn. [8 Tdo 1107/2013](#), aj.).

39. Není tedy pochyb o tom, že obviněný naplnil znaky skutkové podstaty přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku, jak soudy zcela správně uzavřely a v odůvodnění napadených rozhodnutí vysvětlily.

40. Nejvyšší soud, když na základě všech těchto zjištění a závěrů shledal, že dovolání obviněného posouzené jako celek bylo nedůvodné, a tento závěr mohl učinit na základě napadených rozhodnutí a příslušného spisu, z nichž je patrné, že napadená rozhodnutí netrpí obviněným vytykanými vadami a že skutkové i právní závěry soudů nižších stupňů byly učiněny v souladu se zákonem, dovolání jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.